

بهشی پنجم

مجموعه بیگانگان

به سه روز رشتی

عزیز گری

ئەدەبىي
بىنگانان

بەسەر پەرشىتى
ئەزىزگەردى

۱۹۸۳

بەشى (۵)

بەشدارانى ئەم بەشە :

- خالىد شەيدا
- محەممەد كاكەبى
- مەولوود ئىبراھىم حەسەن
- عارف عومەر گوول
- قىيان ئەحمەد خدر دزەبى
- حسام بەرزنجى
- شىرىن سەئىد رەھىم
- دلارام ئەبلولواھىد
- كەرىم دەشتەكى
- خاتوو ھىوا محەممەد عومەر
- ئە . ب
- ئەتا محەممەد كەرىم
- سەباھى مەلا
- نىعمەت ئەبلوللا
- ھىكەت ھەبىب

چاپخانەى ئىرشاد - بەغدا - ۱۹۸۳

لەداتنی پێشمه‌کی

خوینەری بەرپۆز :

لە چوار بەشه‌که‌ی پێشموی ئەده‌بی بێگانان ، دوویان بابەتی
هه‌هه‌ چه‌شیاڵ یدا بوو دوویشیاڵ نایه‌تی بوو : یه‌ ئی تابه‌تی سوو
به‌ چیرۆک و یه‌ کئی تابه‌تی بوو به‌ شاعر . نهم به‌ شه‌ی پێنجه‌میش ه‌در
بریتی ده‌بی له‌ تیکه‌له‌ی کۆمه‌له‌ بابەتیکی جو‌راوجۆر . ئەوه‌ی جی‌ی
سه‌رنج و دل‌خۆشی هه‌موومانه‌ ئەوه‌یه‌ که‌ زۆر به‌ی (نه‌ک هه‌موو) ئەه‌
براده‌رانه‌ی به‌شدازی ئەم به‌شه‌یاڵ کردوه‌ یه‌که‌م جار یانه‌ شت
بۆ (ئەده‌بی بێگانان) و ده‌ر گێرن ، بۆیه‌ خۆمان زۆر به‌ به‌خته‌وه‌ر ده‌زانین
ئهم تاقه‌ به‌هره‌ نوێ یه‌شمان پێشمکه‌ش بکه‌ین و هیواداریشین که‌ ئەم
براده‌رانه‌و هه‌موو خاوه‌ن به‌هره‌یه‌ک په‌ره‌ به‌ به‌هره‌ی خۆیاڵ بده‌ن و
زیاتر بیگه‌شینه‌وه‌و له‌و کاروانه‌ دوورو درێزه‌ی له‌ پێشیاڵه‌ دوانه‌که‌ون و
بی‌دریغی و بی‌ووره‌ به‌اردان هه‌نگاو بۆ پێشه‌وه‌ بنین . له‌ هه‌مان کاتیش دا
چاومان له‌وه‌یه‌ که‌ براده‌ری‌ترو خاوه‌ن به‌هره‌ی‌تر ، له‌ هه‌رچی قوناغی‌کی
خویندن و باش خویندن دا بن ، به‌شداریمان له‌ گه‌ بکه‌ن و پێنه‌ مه‌یدانی
وه‌رگێرانی (ئەده‌بی بێگانان) و خزمه‌تی و وشه‌و پ‌وشن‌سیری
پێشمکه‌وتنخزازی کوردی بکه‌ن .

خوینەری بەرپۆز :

تیمه‌ هه‌ر چه‌نده‌ ، وه‌ کو له‌ پێشه‌کی به‌شه‌کانی پێشمویش گوتمان ،
هه‌ولی زۆرمان داوه‌ که‌ (ئەده‌بی بێگانان) به‌ بی‌ی توانا به‌ پرێک و پێکی
ده‌رپه‌چی و که‌م و کورتی که‌م بی‌ به‌لام هه‌ر نه‌مانتوانیوه‌ به‌سه‌ر هه‌موو
گیروگرفتک دا زال بین ؟ بۆیه‌ ئومیده‌وارین له‌م به‌شه‌و له‌ به‌شه‌کانی
دادی به‌بی‌ی توانا ئەم که‌م و کورتی یانه‌ که‌م بکه‌ینه‌وه‌و زیاتر په‌ره‌ به‌

(ئەدەبىي بېگانان) بىدەين و واى لى بىكەين ھەر ھىچ نەبى گىلەبى زۆرمان
• نەيەتە سەر •

ئىتر ئىوھ و ئەم بەشەي ئەدەبى بېگانان و بە ھىواى بەنى دادى دادى —
• تايەتە يە بە (شانۆگەرى يەك پەردە) • سوپاس •

عەزىز گەردى
۱۹۸۳/۶/۱۵

جیم پاتروس له بهل مهرت دهجه نکی

چیرۆکی : ولیهم سارویان(۱)

وههگیرانی له ئینکلیزیهوه : خالد سهیدا

جیم پاتروس (بۆ)یه له مهیخانهی عومهه خه یام له سان فرانسیسکو .
ئابرایه ئی لریدی ته بیات باشی چو چوار سایی و رور له بیج دیاره .
نهختی له نه ده ییو نورتره . بهلام هینده بچووک نی یه به یاونیسی
قوت بدریه فهلم . ئابرایه که باش پرسکاوه و به پاکو ته میزی و به
چوست و چه لانی میزه کانی به پریوه ده با . ده زانی چۆن یارمهتی خه لک
بدا بی ئه وهی حویان تی هه لبقور تینی و هه ر به سروشت په وشتی باشه .

وه کو زور کهس که بو زیانیکی ساده و ساکار ئیش ده کهن ، ئاوا
قومار بازه و ههست ده کا که پوژی دی یه کتی ده کوژی و (۳) نه وه مو
پاره ی پئی ده وئی دهستی ده که وئی . هه مو پوژی ده که یه شوینی
ئه سپان و (۴) ناو به ناو ده که ویته سه ر یاری په وه ئه سپانه وه . تا
ئیسنا ، له دونیادا ، بهختی له بار نه بو به لام هه ر شهس حهوت پوژ

(1) Saroyan Dear Baby, pp. 53-59.

(۲) چیرۆکنوسیکی به ناوبانگی ئه م سه رده مه ی ئه مه ریکایه . سالی
۱۹۰۳ له خیزانیکی په رگه نده ی ئه رمه نی له دایک شوه . ئه مه نی
سئ سالان بو که باوکی مرد ، هه ر له مندالی یه وه له گه ل زیاندا
که وته مملانی له پیناوی ناندا . هه ر چه نده له زور مه یدان
ئه ده بدا به هه ری خوی تاقی کردۆته وه به لام له مه یدان کسورته
چیرۆکدا ده چینه ریزی چیرۆکنوسه هه ره ناوداره کانی ئه مه ریکا
(ئیدار ئالان پۆ ، سکۆت ، فیتز گرالد ، هینری جیمس ، ولیهم
فۆکنه ر ، ئیرنست هه مه نگوای) .

(۴) پئی ده چی ئه مانه زاراوه ی قومارین .

چاری بوی دی و وورهی دیته وه بهر •

جیم وه کور زور بهی خهک که سهریان زور قاله و نایانپر ژیته سهر
به پان و سووپان ، ژیانی پر چیرۆکی دلفرینه •

ئه و چیرۆکهیم زور پئی خوشه به هه رهخت بوو سالی ۱۹۱۸ له
چسته ، بنسه انیا به نه نفلونزا بمری •

کیرایه وه کونی : نه خوش بووم ، که بهیانی له خه وه سهستم
ههستم به نه له نی لرد ، به لام جلم کرده بهر بو ئه وهی بچه سهه
نیش • که خه ریک بورم ده رپئی قوتهم له پئی ده کرد بهر بوومه وه به لام
ههستمه وه • که بو ده رگا چووم دیسان بهر بوومه وه •
نه مزانی چیمه • خوم له سهر پئی پانه گرت • ده ستور و ابوو ، نه گه
نیش بو میری بهی و له نیشه که دیار نه بی ، به تی ده بزن بزانی مه سه اه
چی به ؟ ته کانم دا خوم بو ئه وهی هه لبسه وه به لام زور بی هیز بووم •
به ره و جی و بالینگانی خسیم و که وتم و لی پراکشام • پوژی دوایی
سیسته ره که هات و گوتی : (مه سه له چی به ؟)

گوتم : نارام ، سهی دیمه نیش •

ستسه ره که فه حسی کردم و گوتی ده بی بچیه نه خوشخانه • له ناو
نوینه کهم ماته ده ره وه و گوتم : هه ر ئیستا ده چمه سهه نیش • به لام
که وتم و سهسته ره که پراستی کردم وه و گوتی : باشه ، مادام وایه ، هه
له ناو نوینه کهت به !

باش نیوه پو ، نه و ژنه ی خاوه نی ماله که بوو هات و گوتی : « کورم ،
چونی ؟ »

گوتم : « دایه ، نازانم • »

دختورینکی کریکی خه لکی سمیرنا هه بوو ، کوتم : دایه ، به
دختور بلتی بی ته ماشایه کم بکات .

که دختوری خه لکی سمیرنا هات ، دختورو سته ری میری به
خاتوننی مایان کوت که پویسته من بچه نه خوشخانه ، به لام من
گوتم لی که پنین با هاونیشمانه که ی خوم ته ماشایه کم بکات .

دختوری کریکی ته ماشای کردم و پئی کوتم بچه نه خوشخانه
ئاوها . نه گهر نه خوش بم دهمبه نه نه خوشخانه ، به لام گوتم : نه خیر ،
لیره نارپوم .

نه وان پوینتن ، پاش سعاتی پرومیلی دوریه هات ، دختوری
میری دوو پولیس و سته ره نه هانن ، سته ره که گونی : «هسته وه !»
گوتم : بو ؟ من کریکاری میریم .

نوتیان : ده زانین . نیمس فهرانمان پئی کراوه . ده بی بتهینه
نه خوشخانه .

گوتم : نه خیر ، من دهمه وی بچه وه سهرئیش .

دیشان هه ستامه وه به لام پیم نه کرا برپوم . ئاوها ! نه گهر نه خوش
بم دهمبه نه نه خوشخانه .

گوتم : به گه می به که بجه نه باشرین نه خوشخانه فیلا دلفیا .
دختور گونی : هه موو نه خوشخانه کاننی فیلا دلفیا پرن . نیمه چاره سهرت
ده که ین به پرومیلی دوریه برده یانه نه خوشخانه . به لام نه خوشخانه
چ نه خوشخانه ؟

ته ویله بوو . ژوورینکی گه وره ، له ناوه پاسته وه پاره و بوو ، نه
لاو نه و لای قهره ویله بوو . له سهر قهره ویله یی دایان نامو چاوه پیم کرد .

سڀي پڙوڙ هيڃ خوارديان نه دامي و هيڃ ٿاويان نه دامي بخوموهه •
ته نيا به فري ڪوتراويان دامي • شهوٽيڪيان سستهره ڪم ادي خواردي
هيٺا به لام چوڻ خوارديڪ؟ ڪلڪه ماسي بوو • سستهره ڪه ڦاڻه ڪهي داناو
ته ماشاي ڪلڪه ماسي به ڪمانم ڪرد •

گوتم : ٺهه چي به؟

سستهره ڪه گوتي : خواردهه •

گوتم : خواردي : نڪايه ، لاي به •

ته ماشاي ٺهه دهورو به رهم ڪردو بيم ڪردهوه : ٺهه چ جوڙهه
شوٽيڪه؟ ڪلڪه ماسي بوچي به؟

سستهره ٽيڪي پشه سمهر لهوي هه بوو ، له گريڪ ده چوو ، بانگم
ڪرد ، گوتم : تو گريڪيت؟
سستهره ڪه گوتي : سيريم •

گوتم : من ڪه زم لهم شوٽيه بي به • ٺهوه اديانهوي بمانڪوڙن ، چي به؟
سستهره ڪه پي گوتم ڪه لهم شوٽيه دا خه لڪ ده رده ڪن • هه موويان زور
نه خوشن • هه موو نه خوشخانه ڪان پرن و هه موو خه لڪه ڪه له سهر مردنن
به لام ٺهه شوٽيه له هه موويان ناخوشتره • ٺهه گدر بي من بمرم ، ڪه
ده ڪم له مالي خوم بمرم نه ڪه له ڦه سا بڻانه •

به سستهره ڪم گوت : من گريڪم • دهه هوئي بچمهوهه مائي •
ٺهه مشهوهه جله ڪانم بوٽيه ، جلم له به رده ڪم و ده چمهوهه مائي •
سستهره ڪه گوتي :

سستهره ڪه گوتي : « ٺهه گدر ده ريشم بڪهن بوٽ ده ڪم • له خوت
پاده بيني تراناي پوڻشتت هه بي؟ »

يېم گوت : « يېم دە كرى بېرۆم • تىكايە جله كانىم بۆ يېنە • »
بەم جۆرە ، شەو جله كانى بۆ هينام و لەبەرى كردم • كە تە كانىم دايە
خۆم هەلبەسەو ، بەر بوومەو ، قىتى كردمەو • هەمور كەس نەخۆش
بوو ، بەلام دە يانزانى من خەرىكى چىم •
گوتيان : جىم ، دە چىتە كوئى ؟

گوتىم : دە چىمەو مالى • ئە لەر بىرم ، بانە مالى خۆم بىرم • و بىنىم
بېرۆم بەلام ديسان بەر بوومەو كچە سىرىبى يە كە دەسى بە هات وهاوار
كرد • گوتى : تىكايە هەول دە بېرۆى •

تا دەركا لە كەلم هات • يېش چاوى خۆم نە دەدى بەلام تا نەختى هەواى
پانىم هەلمزى لە تە لىما مايەو • ئىنجا چاوم بوو ، دىم بەلام چ بىنىم ؟
دونيا يەك پارچە بە فر بوو •
كچە كە كوئى : جا چۆن دە گەيتەو مالى •
گوتىم : دە گەمەو مالى •

كچە كە دەركاى داخست و كىشايەو • لەسەر كوئىپە دانىشم و
چاوم قەپات بوو • خەيالەم بۆ ئەو پۆزانە چوومەو كە لە گرىك بەئاو
گرددە كان دا پام دە كردو تووم دە خواردو ئاوم لە پو بارە كان دە نووشى •
ئىنجا يەكئى دەستى خستە سەر شانم • ئەفسەرىكى سەربازى
بوو • گوتى : مەسە لە چى يە لىرە وەستاوى ؟ •
گوتىم : دە چىمەو مالى •

گوتى : لەم بەخۆشخانە نووسىبووى ؟
گوتىم : ئەمە بەخۆشخانە نى يە قەسابخانە يە •
گوتى : وەرە بچىنە ئۆفيسە كەى من •

لە ئۆفيسە كە دا گوتى : دانىشە • تە لەفۆنى كردو پىئى گونن كە

ترومبیلی چیشتر به پئی تهوت بی بمبار تانی ته شو فیره نه نه شسته
ناو توفیسه نه توتی : نه م نابرایه به وه مالی ، نا بهر دهر لای ماله وه له
له لی برۆ .

ترومبیله ته پراوپری کریکاری جوراوجور بوو به ره و مال
ده بوونه وه . له ناو ترومبیله ته چووم ته وتمه سهر پانی نابرایه کی
ئیتالی خوم لی تهوت . کابرای ئیتالی کوتی : « قهیدی ناکا ، هاوپئی .
قهیدی ناکا . »

که شو فیر واگای هینام ترومبیل چۆل بو بوو . تا بهر
دهرگا له گه لم هات . دختر کریکه کهی خه لکی سمیرنا به
گریکانی گوبوو که من دهرم و کابرایه کی گریکیش به زنه خاوه
ماله که می آوتوو که من مردووم . جا که زنه دهرگای کرده وه واقی
ورما نه یزانی نه وه منم یان پوحمه . لازار ده ناسی ؟ من نه وه حله وه کو
لازار وا بووم . دهرم و چاوم هه موو ئیسک و یست بوو . لازار به زنه ی
گوتوو که من مردووم . گوتوو ی : نه م کابرا بچوو که ده ناسی ؟ دوینی
من به ده سنی خۆم ناشتم . جیم پاترووس . چاوه پئی مه به جا که زنه
چاوی به من کهوت زۆر ترسا .

گوتم : دایه ، مه ترسه . نه وه منم من . جیم پاترووس ، من نه مردووم .
گوتی : کوپم ، چۆنی ؟

— دایه ، نه خۆشم .

بردمیه زوواره که مو خستمیه ناو توینه که م . چاوم فوجا بوو به لام
گویم لی بوو گوتی : کوپم ، چت بو بکه م ؟ ،

گوتم : دایه ، تکایه برۆ خوارئی و هندی چه لاوی مریشکم بو یینه .

چوہ خوارى و له گه نىك چه لاوى مريشكى بۇ هينام • چه لاوه گم خواردو
چاوم لىك ناو خه وتم • شهو ، شتى هانه زووره وه ، زور سارد بوو ، جا
به درىزايى شهو هدر بيدار بووم و نه نووستم • شتى پىي ده گوتم كه
بيدار يم •

بۇ به يانى ، زنهى خاوه ن مال هات و گوتى : كوپم ، بلى چيت بۇ
بكه م • گوتم : دايه ، تكايه پرؤ خوارى و هه ندى چه لاوى مريشكم
بۇ بينه • هه ندى چه لاوى مريشكى بۇ هينام • پاش سه عاتى هات و گوتى :
« كوپم ، نكايه پيم بلى ، له م دونيايه دلت چ ده خوازى ؟
ده ستى به گريان كرد •

گوتم : دايه ، بۇ من مه گرى • نه گه ر بمرم نه وه هه ر ده مردم • تيمه كه
هاتو وينه ته نه م دونيايه يه ك جار ده زين • تكايه هه ندى چه لاوى مريشكم
بۇ بينه •

تامال تووستان ، هه موو سه عاتى چه لاوى مريشكى بۇ ده هينام •
شه و دختورى گريك و دختورى ميرى هاننه وه ته ماشام بكه ن •
چاوم نووفا بوو ، واين زانى گويشم له هيچ بى يه • له به ينى خويان
باسيان كرد كه نا سه عات نوى به يانى ده مردم • له دلى خوم دا گوتم :
باشه ، من نازانم ، په نگه دختور بزنان •

كه نه وان پوشتن زنه خاوه ن ماله كه هانه لامه وه ده ستى به گريان
كرد • گونى : كوپم ، كوپم !

گوتم : دايه ، چ له گوپى نى يه ، بۇ من مه گرى •
پوشت ، پاش سه عاتى هانه وه ، گوتى : « كوپم ! »
گوتم : « دايه ، له به ر من خه و له خوت حه رام مه كه •

پرۆ ناو جی خۆت • گویم لی بوو دختور چی یان لوت ، فیدی
نال • ،

پویشت به لام پاش سه عاتی هاته وه • لویم لی بوو له ناو ماسی
ده که پراو نه سووپا • گوتی : « کوپم ، چیت ده وی بوت بکه م ؟ »
گوتم : له هیچم له م نی یه ، دایه ، تو پرۆ بخره وه •

ئه مجاره یان چوو نووست • سه رمه له ناوه وم زیادی کرد •
هستم به برس کرد : چونه شتی وام به سهر نه هاتبوو • نه مده زانی
ئه مه چی یه • ئینجا ته پووم داپسا • یه کهم جار ته مده زانی که پووم
داپسا وه به لام که دهستم به ده م و چاومه وه گرت ههستم کرد دهس — تم
کهرم و نه پر داهات و بوئی خوینم کرد • لووتم خوینی به کوپ لی ده هات •
داهانمه وه سهر ده فریکی زیر چوارپا که م و ماوه یه کت خوینم له لسوت
هات تا ریانر خوینی لی ده هات ههستم : نه برد باتهر دهیم تا هه مور سیی
پویشت و به کهل خوینه که له لووتم هاته ده ره وه • زووره که تاریک
بوو ، ههستم کرد چاوم ددینی • سه رمایی ناوه وم نه ما • برسی بوزم
به لام نیوه شه و بوو ، بویه له ناو نوینه که م دانیشتم و چاوه پیتی به یانی
کرد • به یانی گویم له دهنگی پیتی ژنه خاوه ن ماله که بوو به لای ده رگادا
ده پویشت ، چهند جاری هات و چوو ، پاشان پراوه ستا ، که پراوه ستا گوتم :

« دایه ، زۆر پاشم ، نه مردووم ، فهرمو و وه زووره وه • »

هاته زووره وه ، به لام زۆر دهرسا • خوینه که م پیشان دا • سه رمم
له خۆم ده کرده وه ، گوتم : تکایه بمبوره ، دایه ، به دهست خۆم
نه بوو •)

گوتی : « کوپم ، کوپم ، چۆنی ؟ باشی ؟ »

- « دایه ، زۆر برسیم • »

چوه حواری و هندی چه لاوی مریشکی بو هینام • به لام من زۆر

برسی بوزم ، ئەم بەیایی یە هەر دەچور خوارە رەووە سەردە کەوتەو .
چەلاوی مریشمکی دەهینا • کە دختۆر، کان هاتن من لەناو جی و بالینگانم
دانیشتبووم کە جی ئەوان بە تەما بوون مرد .
گوتی یان : « ئۆی ، ئەو چی یە ؟ ماوی ؟ »

دوبارە تەماشایان کردم ، بەلام ئەمجارە زۆر باش بووم •
من هەوێستم بەوان نەدەهات و ئەوانیش هەوێستیان بە من نەدەهات •
دختۆری میری نستیکی لە دەفتەرە کە ی نووسی و بۆی دەرچوو •
دختۆرە کە ی خەلکی سمیرنا لە زوورەو کەوتە هات و چۆ • ئینجا گوتی .
« دەمەوێ بەک پرسیارت لێ بکەم ، تکایە بە پراستی وەلام بەدەو • »
گوتم : « فەرموو ، پرسیارە کەت چی یە ؟ »

— « کە وولاتی دێرینی خۆت بە جی هیشت ، تەمەنت چەند بوو ؟ »
گوتم : « حەفدە سأل • »

گوتی « باشە ، ئەمە پرسیارە کە بوو • تەمەنت چەند بوو کە پێلاوت
لە پێ کرد ؟ »

گوتم : « سێ سالان بووم کە باوکم پێلاوی بۆ کڕیم ، بەلام فڕینم دایسە
ناو ئاودەسخانەو یە پێ خواسی بەناو گردان دا کە وتمە پراکردن • تالە
گریک بووم پێلاوم لە پێ نە کرد • »
دختۆر گوتی : « ئەمە یە هۆیە کە • »

• ئینجا پۆشت

جیم گوتی : دەبینی ، هیزو گۆری وولاتی دێرینم ، لە زەوی یەو بە ناو
پێی خواسم دا هاتۆتە لەشم و ئەگەر ئە وولاتی دێرینم پێلاوم لە پێ
کردبایە ئیستا زیندوو نەبووم ، مرد بووم •

گوته دستکرده کان^(۱)

نووسینی : گابریل گارسیا مارکیز

وهرگیرانی له نیسپانیهوه : محهمه د کاکهیی

(میا) له بهر نارمایی سهر له بهیانی دا بهدسته کوتی پیتی ده کرد .
خهریکی له بهر کردنی نهو جلانه بوو که قۆلکیشی له گهژ له بهر ده کردن ؛
بهلام دوینی بۆلکیشی انی له ژوورسهریهوه ، له تهنیشت چوارپاکهوه ،
به دارهوه کردبوو . که له خهوهستا بینی قۆلکیشه کانی له
شوینی خویان نهماون . ههر زوو چوه ژووریک و باوئینی دی
هیناو کهوته گهپان به دواي قۆلکیشه کانیهوه . پس
که میک و سنان و بیر کردنهوه ، بی وورته ، چاوی به بزماره کانی سهر
دیواری نهو دیو ده رگا که گهپایهوه ؛ چونکه نهیویست نهو پیره ژنه
کویره وانا بیتی که له هه مان ژوور ده خهوت ، بهلام که چاوی پون
بووه ههستی کرد پیره ژنه که ههستاوه و چۆته ناندین . به دواي دا چوه
ناندین بۆ نهوهی پرساری قۆلکیشه کانی لی بکا . پیره ژنه که له اموه لام دا
گوتی : قۆلکیشه کانت له سهر شوورکی دان ، دوینی تیواره له وی دامنان .
میا چوه سهر شوورکی بینی قۆلکیشه کان به پرسته کهوه کسروان
بهلام هیشتا تهرن . به پهله گهپایهوه ناندین و قۆلکیشه کانی له سهر
بهردی فریه که هه لخت . پیره ژنه کویره که بهرامهر میا وهستا بوو ،
جزوهی به دهستهوه بوو ، پهینا به چاوه دامردوه کانی تهماشای خستی
دیواری ژووره کهی ده کرد .

(1) Gabriel Garcia Marquez: Todos Los Cuentos de G. G. Marquez, 1962.

مينا زووی ده می کردی : جارینکی تر دست له شتی من نه دهی !
چونکه له م پروژانه دا خوړ هه لئایه) •

پیره ژنی کویر سهری بو قسه کانی مينا له قاندو گوتی : (له بیرم
چوو که نه مه یه که مین ههینی یه) • که ههستی کرد قاوه که ی پتی گه یشت
هه ناسه یه کی ساردی هه لکیشاو قاوه که ی هینایه خواری •

مينا دهستی بو به رده کان دريژ کردو گونی : (پارچه کاغه زیک
بخه ره ژیر به رداخه که چونکه نه م به ردا نه پيسن •) به پراستی ، به رده کان
له بهر دوو که ل و هيس ته و او بیزه وهر بوون • مينا به هه پره شه ووه گوتی :
(نه گهر قو لکیشه کان پيس بن ، نه ووه سووچی نو یه) •

پیره ژنی کویر به کاوه خو بو ده م قاوه تی کرد نه ووه ، گوتی :
(بو تو ووه ده بی ، تو ووه بوون له پروژی وا پروژ په سندیه) • له سهر
کورسیه ک دانیشست و ته ماشای گولزاری هه وشه ی کرد •

که زه نگی کلنسه لی دا ، مينا بی نه ووهی ده م و چاوی بشوا ، به په له
قو لکیشه کانی هه لگرت ، هه ر چه نده هیشتا ته پيش بوون ، ناچار
له بهری وگردن چونکه (قه شه ئانخلی لی نه ده گه پرا کهس به قو ل و
مه چه کی پرووت به شداری ویردی ئایینی بکا •

مينا جارینکی تر چوه ژووره ووه مکیاجی ده م و چاوی به خاویک
سپه ووه کتیی نوژی هه لگرت و بو ی ده رچوو • باش چاره که سه عاتک
گه پرایه ووه •

پیره ژنی کویر ، له ناو گولزاری هه وشه ووه ، به ده نگیکی به رز
هاواری کرد : (زوو که زوو ! وا بروی به نوژی پانا گهی) •

مينا به کسهر چوه ژووره ووه به بیزاریه ووه گوتی : (ناچمه نوژی ؛
چونکه قو لکیش و جل و به رگم ته پرن و ئونوو نه کراون) •

پیره ژنی کویر له دووره ووه چاوه دامردوه کانی تی بپی و گوتی :

(ئەمە يەكەمىن ھەينى يەو تۆيش دەتەونى نەچىتە نوپز) •

مىنا لە زوورەو ھاتە دەپى ، قاو يەكى تى کردو لە تەنیشت
كوپرە كە دانیشت ؟ بەلام ئەو ھەندى کردى نەيتوانى قاود كە بخواتەو •
لە خەفەتان چاوى پر فرمىسك بوو گوتى : (تاوان لە تۆيە ! تۆ !) •

كوپرە لە نەنە كەى ئاوپشاندى لە كەن كۆلئىكى جوان دانائو بە
دەنگىكى بەرز گوتى : (ئەو دەگرى ! چۆن دەپى پۆزى وا بگرى ؟) •
مىنا فەجائى قاو ھى دانا سەر زەوى و گوتى : (لە خەفەتان دەگرىم •
دەپى پى لى بىسى كە تۆ يەكەم نوپزى ھەينىت ^(۲) چواندم) •

كوپرە كە لە جىگای خۆى پراو ستا تا مىنا دەرگای زوورە كەى
پۆەدا • دوایى خۆى بە ھىواشى پۆشت سەرسمكىكى لە فەجائە كەدا •
ئىنجا دەستى كرد بە قاو تى كردن و لەسەر قسەى خۆى پۆشت و گوتى :
(خوا خۆى دەزانى چەند ھەست بە ئازار دەكەم) •

دايكى مىنا لە زوورئىكى تر ھاتە دەرەو ھەندى گوتى : (ئەو قسە بو كى
دەكەى ؟) •

— پۆ خۆم ، چەند جار پىم گوتى من شىتم ؟!

مىنا چو زوورەو ، جزدائىكى كۆنى ھىنا سى كليل و مەمە يەكى
منداانى تىداوو • دەرگای دۆلابى بە كليلئىكىان كۆدەو و باولئىكى دارى

(۲) لىرەدا باس باسى چوونە كلىسەو لای قەشە يە ، پۆزى پىرۆزى
دىانانىش يەكشەمە يە نەك ھەينى ؛ يەلام كاكى وەرگىر ھەينى
داناو • ئىمە نازانين داخو لله دەقى ئەسپانى يەكى ھەينى يە يان
يەكشەمە يەو ئەو كۆدويە بە ھەينى • ھەر چۆن بى ئەم
تېبىنى يەمان بە پىويست زانى بو ئەو ھى خوينەرى بەرپز ئاگادار
بى • (ئە • ب) •

لئى دەرھىناو باولەكە بە كليلەكەى سر كردهوہ • كۆمەئى
نامەى • پەنگاوپرەنگە لئى دەرھىنا نامەكانى خستە ناو
جزدانەكەو باولەكە خستەوہ جنى خۆى ر دولابەكەى
كليل دا • پاشان چوو سەرى پىرى ئاودەستخانەى لاداو ھەموو نامەكانى
فېرى دا ناوئى • كە داىكى پىنى گونى : (كچم ، ئەوہ لە نوپۇزى بووى ؟)
لە جياتى مينا كوپرە وەلامى داىوہو گونى : (نە ، نەچوہ نوپۇزى ،
چونكە من لە بىرم نەبوو ئەمىرۇ بەكەمىن ھەينە ، دوئى شەوئى
قۆلكىشە كانىم شووشت •)

مينا : ھىشا ھەر تەپن •

كوپرەكە : ئەم پۆزانە ، مينا زۆر ماندوہ •

مينا : دەبى ، ۱۵۰ چەبكە گول بۆ سەرى سال ئامادە بكەم •

دوئيا زۆر تەرم بوو • سەعات ھەفت ، مينا ھەندى سەبەتە گولئى
دەستكردن لە سالۆنەكە دانا • بەكئى لەو سەبەتانە پەپى گول و تىلو
نايلون و ديو فاجى و گلۆلە بەنىك و شووشە كە تىرەبەكئى تىدا بوو •
دواى نەختى ترينىدا دى دەستەخوشكى ھانە ژوورەوہ كارتونىكى
بەدەستەوہ بوو ، بە ميناى گوتە : (ئەوہ بۆ نەھائىتە نوپۇزى ؟)
مينا : قۆلكىشە كانىم تەپ بوون •

ترينىداد : لە دەستەخوشكىكت بخواستايە •

ترينىداد ، لە نزيك سەبەتە گولەكە ، لەسەر كورسەك دانىشت •

مينا : درەنگە !

گولئىكى تەواو كردو سەبەتەكەى پاكىشاىە پش خۆبەوہ تەسا

په په کان به قاچی پړیک بخت • تریندایش کارتونه که ی له سهر زوی
داناو دهستی کرد به گول دروست کریڼ •

مینا سهیرینکی کارتونه که ی کردو گوتی : (نه وه پیلوت کړیوه؟)
ترینداد : پیلو نه جرجه توپیوه •

تریندا له گول دروست کردن دا پسپورو کازران بوو ، به لام مینا
تله کانی به کاغزی سهوز دهشارده وه • هردو کیان ، بی دهنگ ، بی
نه وهی همت به گهرمایي خور بکهڼ ، ئیشیان ده کرد • ته له کان
تابلویه کی دلداریان له قندی دیوار کتیا بوو • که مینا ئیشی خوئی
ته واو کرد به ووردی سهیری دمو چاوی تریندای کرد ، به لام تریندا
هیچ گوتی پی نه داو له سهر کاری خوئی به رده وام بوو • مینا سهیرینکی
پیه کانی تریندای کرد دیتی پیلوی پیاوانه ی له پی دایه • تریندا ، بی
نه وهی سهری هلبړی ، پی خوئی کتیا به وه و کوتایی به ئیشه که ی
هتاو گونی : (چه بوه ؟) مینا بو تریندا چه مایه وه و گوتی : (هیچ
نه بوه •) تریندا قاچی له دهست به رده وه سهر کوشی و گوتی : نه
شتی بوه •) مینا دوباره گوتی : (هیچ نه بوه • نه وهی چوو چوو •)

تریندا ، بی نه وهی چاوی بجوولیتنه وه ، سهیری مینای کرد •
تریندا : نه دی تستا چی ؟

مینا وه لامی دایه وه : هیچ •

ترینداد ده یوو پیش سعادت ده له مالی مینا پروا • که ویستی هه لسی
مینا لپی نه گهرا چونکه ده یویست جرجه توپیوه کان فری بداته ناو بیری
ئاوده سخانه • کویره کهش هه ر خه ریکی گوله ده سست کرده کان بوو •
مینا (بو کویره که) : (نازانی نه م کارتونه چی تدايه ؟) •
کویره که : کا کارتونه که بسوورینه ، بزانه چی تدايه •

مينا کارتۆنەكەي خيرا خيرا سوپاند بەلام كۆپرەكە نەيزانى کارتۆنەكە
چى تىدايه •

مينا : جورجى تىدايه بە تەلەي كليسەوۋە بوون •

مينا ، بەبى دەنگ ، بەكن كۆپرەكە دا پۇشت و كۆپرەكە وتە
شۈينەوۋە •

كۆپرەكە : مينا ، ئەگەر دەتەوئى شاد بېي ، بوخچەي دلت بۇ شتى
سەير نەكە يتەوۋە •

مينا بەبى دەنگى ، پوانىە دور چارى كۆپرەكە • كۆپرەكە لەسە
كورسى دانىشتبوو دەيەويست يارمەتى بدات بەلام مينا نەيدە هېشت •

كۆپرەكە : هېشتاش ھەر تورپەي ؟

مينا : سووچى تۆيە •

كۆپرەكە : بۇ نەچوويته نوئىرى ؟

مينا : خۆت باش دەزانى بۇ نەچووم •

كۆپرەكە : ئەگەر بياووت قۇلكىشە تەپرەكانە ، بۇ دوو جار لە مائەوۋە
چوويته دەزى ؟

مينا ، وەك پاك كىردنەوۋەي جامى پەنجەرە ، دەست لە پىش چاوى

كۆپرەكە دەھىنى و دەبا •

مينا : تۆ جادووگەرى ؟ چى ؟ چۆنن زانى من دوو جار چوومە
دەرەوۋە ؟

كۆپرەكە : بە ماوۋەيەكى كەم دوو جار چوويته سەر بىرى ئاودەستخانە •
خۆ تۆ هېچ پۇژى لە يەك جار زياتر نەدەچووى •

مینا کسه و تهوه گول دروست کردن •
کویره که : نیم نایی چیت له ناو دولاب شار دؤتهوه ؟

مینا گوله کان له نزیك په نجهره داد نئی و کلبله کانی دئی ، ده یانخانه
ناو دهستی کویره که و دهستی ده قوچیتنهوه •

مینا : ده برؤ ، به چاوه دامردوه کانت سه بری ناو دولابه که بکه •
کویره که به په نجه یاری به کلبله کان ده کات و ده لئی : (له تاریکی دا چاوم
چ نابینی) •

مینا سر بهرز ده کانهوه ، همت به دلته نگیه کی گوره ده کات و
ده لئی : (نه گهر ده تهوی نه پتیه کانت بزانی و له شته شار اووه کانت بگهی ،
هسته خوت فری رده بری ناوده سخانه •)

کویره که : تو همیشه تا نبوده شو ده پروا ، له سر چوار پایه کات شمت
ده نووسی •

مینا : توش همیشه مینلی پروناکیت •

کویره که : توش هر زوو زوو چرا داده گیر سیتی و له ده نگی
هه ناسه تهوه ده زانم ده نووسی •

مینا (بی تهوهی سر بهرز بکانهوه) : باشه ، چ قهیدیه نه گهر بنووسم ؟
کویره که : هیچ ، به لام تهوه نوپرت چوو •

مینا بهنو نیل و قاجیه کهی خسته ناو سه به نه که •

مینا : ده تهوی بزانی بو چوومه ناوده سخانه ؟

(پاش نهختی بی ده نگی) مینا گوتی : چووم تا

کویره که کلبله کانی فری دایه ناو سه به تهوه گوتی : مندالیش بهم
پانوهت پروا ناکات • تهوه به کهم جاره قسهی وام له گهل ده کهی •

دایکې مینا، چه پکې گونې در کاوی به دهسته وه بوو، هاته
ژوواره وه و گوتی: (نه وه چ بوه؟ چ قهوماوه؟)
کویره که: خدریکه شیت ده بم! به لام نوخوا مه مبه نه شینخانه، چونکه
هیشتا به رددم نه هاویشته که س •

کۆماری نازه لان

نووسینی: جورج ئوریل

حسین عهلی وهلی

له ئینگلیزیه وه کردوویه یه کوردی

ئاماده یه بوچاپ

کاکه گیان (۱) . . . !

شيعری : کيومرث نویدی

مهولوود ئیپراهیم حهسهن
له فارسییهوه کردویه به کوردی

جولهی هورده ئیسقانم ،
به ره بهستی برین ،
تورپه یی خونینی دلم ،
له ژیر باری خه مانن ، مخاین !
« کاکه گیان ! »
ده تینم . . .
به تیکشکاوای
ده چینه به ریزی ،
بئی داس و ئاوازی :
ئهمان . . . ئهمان
کیلگهی پان و بهرین ،
پان و بهرین بوو ،
که چی له بهر دهستی میهره بانن
همیشه خاکی . . .

(۱) ئهم شيعره له کتیبی (کتاب بیستون) وه رگیراوه که عهلی ئه شرف
ده رویشیانی چیرۆکنووس کۆی کردۆتهوه . کتیبه که سالی چاپی به
سه ره وه نیه به لام شيعره که سالی ۵۲ که ده کاته ۱۰ سال پیش
ئیسنا نووسراوه .

کانیه کی له سدر ته قین پوو *

۱x. x ۱x

کام به سدرهاتی شووم
نهو ناهه قیهی له گهل تو کرد؟
ديسان نهو زپراهه نکه
چ به لایه کی هه لئاوه ...؟
نایه داگیر که رانی کیلکه
زه هری زیرده سته بیان
له کو تکه دوی تو کردوه؟
که بهم مانگی گولانه
تال هه لکه پراو نیکشکا هیوای تو *!
بهم گولانه ...
بی داس و ناوازی :

نه مان ... نه مان

بی نه شق و تو پیهی

ناخر ...

چون

چون؟

له تو باوه پ بکه م ،

هه نجه تی تاوه لانتی

کاکه گیان؟!

بی تو

له خه می شه وانهی خوی

هه تاو

ده شه مزینتی

تومیدی دلی کچانی « ئاشقاوا » ♦

بی تو

کچانی ئاشقاوا

له خه می کرانی خویان

بی ته وهی بکه چرین

پیر ده بن !

بی تو

دهشت

له خه می تور کر توی

چه شنی په به نی

هموو گوله گه نمه کان

وهك زولفی په ریشانی بیوه ژنی

به دهستی (با) ...

له خووه هه لده که نی !

بی تو

دهشت کوستی ده که وی و

داگیر که رانی کینگه ش

حوار مه تی له میترینه ی ده دزن !

بی تو

دهردی نه زو کی هه می شه یی

ده نیشیته سهر گیانی دهشت

زه هری کوزه ری ژیر ده مسته یی

به پاکی ته شق و تو په یی

له گیانی حوت بشووه ♦

کاکه گیان ...

پاپهړه
ودرامینلی چاوه پریږی
تیلکه بدرده وه
داست هه لېږه و
ټاوازی : ټه مان ٠٠٠ ټه مان ، ت
پر جو شترو
به خر و شتر له پابردو و
تی هه لکه و
ده سستی دا گیر ته رانی کینلکه
له داوینی پالی ته باره بېړه •
سه مای زیرینی گوله گهنم
له نیو ده سمات
له گهل پروزی پفکه و برین
چهنده جوانه
کاکه گیان ٠٠٠
سه مای زیرینی گوله گهنم
بو تو
خوشبهخت و پر بهره کت بی
پاپهړه ، کاکه گیان ،
به داس و :
ټاوازی : ټه مان
• ټه مان

وی (۱)

نووسینی : دی • سی • مه تالاس

وهر گپرائی له نینگلیزیه وه : عارف عومه ر گول

سئ سالی پرمبهق به یه که وه بووین • لهم هموور ماوه یه دا پوژئی
وای نشان نه دام که کله یه کی به رام به رم هه بی • چند سالیکی خوش و
به خته وهر بوون ؛ منیش زور شهیدای بووم • هدر بویش نه و پوژوه
پر خه مه ی که له یه ک جیا بووینه وه و مرؤفینی تر جئی منه برت اووه ،
پوژئیکی زور دلمکین بوو •

وی ، خوی ، په وشتی زور جوان و دانسه فه بوو قهت وای نشان
نه ده دام که لیم دل پيس بی • به هیچ شیوه یه کس لووتی نه ده زه نه ده
کاروباری حه لکی ده ورو به ری •

نه یه نانی خوی لی نه ده شاردمه وه ، توو په یشی نه ده کردم • زور
باش نرخنی بی ده نگی ده زانی نه مه یش وای لی کرد بوو که گوپرایه لیکتی
چاک بی • ههر چه نه ده هندی خوی خراپی هه بوو به لام له چاو
په وشته باشه کانی زور شتی ساده بوون • داو ده رمانی جوان کردنی
زور به کار ده هینا به لام هه رده م هه لئاردنی په نگه کانی بو من ده هیشته وه ؛
بو یه هموو کاتی به و جووره بوو که مه ناره زووم ده کرد ، نه مه یش
ههستی کامه رانی و دنیایی بی ده به خشیم چونکه پشتی به من ده به ست و

(1) D. C. Matalas: The New Intermediate English Course
Book one, pp. 169-170.

بۆ ھەموو شىئى پىرسى پى دە كىردىم • بىيى من ھىچ كارىكى بۆ نەدەسوا •
مىش ئەو پەوشتەيم زۆر لا نىرىن بوو؛ چونكە وای لى كىرد بووم تاكام
لىي بىي و ھەست بە لىرسىنەو بەكەم • جا ھەر كارىكم پى پاسپاردايە ،
بى چەندوچون ، جى بە جى دە كىرد •

زۆر كەم نىز دە بوو ، بەلام ھەندى جار ، لە ھەندى بارودۆخسى
تايەتى دا تووپەو بى ئارام دە بوو • دەمزانى خەلك ئەم خوەيان پى پەسند
نە بەكرە پەخەشىيان لى دە كىرت • بەلام ئەو پەوشتەنى كارىيان لە مەن
نەدە كىرد چونكە دەمزانى چون و بە چ پىكايەك ھىمنى بەكەمەو • ئەلایەكى
ترەو ، زۆر كات بە درىزايى شو نەدە ھىشت چاوى بچىتە خەو - لەم
دۆخانەدا ھىچ ناپەزايى دەرنەدەپى و دزم نەدەو ھەستا ، ھەر لەبەر
ئەو ھىش بوو كە زۆر كەس چاويان تى پى بووین ، ئەگەر چى من بە ھىچ
شىئەيەك لۆمەى ئەو جۆرە كەسانە ناكەم •

دەلین خۆشى ھەمىشە كۆتايى دى • ھەردوو كمان لىك جيا بووینەو •
پياوئىكى تر جى مەنى كىرتەو • ھەر چەندە ھاوپىيەكى زۆر دىسۆزم بوو ،
پاستى ئىستاش ھەر لە دىلدا شىرىنە ، بەلام من ھىچ مەبەستىكى خرابم
بەرامبەرى يە •

كەس بە پىرى دا دى كەشتى بى پى پى ؟!

لێك دانەوهی ووردو زێده پوهی نهك كه متەر خەمی له بهجی هێنایی ئەرکی
 سەرشانی • بەلام ئهوهی مرۆ له شیعره كانی ههستی پێ ده كا له هه مووی
 گرنگتر هیزی به پیزی هه لچووی زیانه • زهوی به رهههه ده به خشی و
 تیشك به رو بووم پیده گهینی ، په نیر له ماله وه دورست ده بی جاری
 واهیه شاعیر له خه نی خوشیان شاگه شکه ده بی : « به یانی به شادومانی
 له خه وه هه له دهستی ، به پێ خاوس ده چینه ناو باخچهی پر ئاوی باران ،
 هاوین ئاوه نه هه ل دینجی و به شانی خۆنی داده كهیت و ههست ده كهی
 ده گه شپته وه » •

ئه لکسنه زۆر مه رافی ئهم شتانه یه : « پوان ، گول دان ، پینگه بنستن »
 خراپترین چاره نووسی ئافره تیش ئه وه یه : « كه به تالی و نه کاملی
 به ریته وه سه ر زهوی » • هیوای سه ره کی بو کورپه کهی ئه وه یه که :
 « به ره و پونا کی نهك تاریکی » بروی • تیکۆشانیش بو مسۆگه رکردنی
 گیاتیکی کامل وینه یه که وه له سروشته وه وه رگراوه : به دهست خۆم
 نی یه له چله یاسه مین ته واوتر ده بم •

سروشت خۆی ساده ترین پێی نه مری پێشانی ئافره تان ده داو
 ئه پێژا له شیعریکی دا له زاری جھیلنکه وه ده لێ : « وای ده نا هه تا هه تابه
 گیانم هه ر بوژا بایه وه !! ئاخۆ ئه مه زۆری ده وی ؟ من پینج کورم ده وی
 چوار کچم ده وی نه وهی زۆرو زه وه ندم ده وی شاعیر نهك ته نیـا
 شاره زای چاکه ی سروشته ؟ به لکو مه یلی به را گریشی هه یه • تیسـتا
 شاعیر گول و خاشخاش نی یه ، ده رهق خۆی ده لێ : « ده بی وه کو
 نه رجیلی په گ ووشك وا بیت • »

هه ر که سه زه وق و چه شه یه کی هه یه به لام من بهش به حالی خۆم
 په گزی په شیدیم به لاوه له هه مووی گرنگتر و به ترختره • که من
 قسم له گه ل کرد به ئاشکرا نکوولی کرد که ئهم په گزی (ناوانه) له

شعیره کانی دا هه بی ، به لام له پاستی ئەم پەگەزە هەمیشە لە شیعیری
ئەپزێزادا بەرچاو دەکەوێ .

ئازایەتی نییە بۆ ئافرەت که هیچ گومانیک له بارەى پیاوی سەخت
بشاریتەوه که زۆر پێویستە بۆی : « من ناتوانم داپەرێژمەوه ، چۆنە وای
قبول دەکەم . . . » شاعیری داوای لێبکەن کیتی له بارەى ئافرەتەوه
دانبی و وه کو ئەپزێزایە وەلام بەداتەوه ئازایە .

ئەگەر (ئازایەتی) ئەبێ ج سێفەتیک له گەل ئەو شاعرانەى شاعیر
دەگونجی ئە بۆ پێشەوای بەلشەوی و پالەوانەکانی سالانی هەلچوون
تەرخان کران « لە بەرگی خاکی پیاو دەدا ، « وەرە سەرمان لێدە . . . یان ئەو
شاعرانەى بۆ ئەو دایکانەى تەرخان کردووە که له نارووفۆمینسک لە سەر
گۆپی پۆلەکانی لاتفیدا دەگرین .

ئەپزێزایە چۆن بوو بە شاعیر ؟ خۆی بە نیوە گالتەو بە نیوە پاستیە کە دە
وەلامی ئەم پرسیارە دەداتەوه که کجیکی بچکۆلانە بوو ، هەوڵی دەدا تا
پێی دەکرێ شت لە بارەى پیاو وە بزانی ، ئەوه بوو بۆ پێشکایەتی
خوێندو بوو پێشک بەلام بەم جۆرە لیکۆلینەوه یە ئەگەر شتە ئامانجی
خۆی . له لاتفیدا له سەنەتۆریک ئیشی دەکرد که هەندێ له ئەخۆشەکانی
نووسەر بوون .

ئەپزێزایە بە خەندەوه وە لێ : « که دیم ئەوەندە ئیشیان دەکرد له دلی
خۆم دا گوتم منیش ئەوەندە ئێشە بکەم بەرھەم دەبێ »
داینا تا دەگاتە سێ سالی بێ بە شاعیر . وایش دەرچوو .
تێستا نزیکەى دە کیتی هەیه . کۆمەله شیعیری « له که ناری بی دەنگی دا ،
بەم زوانە بلاو بۆتەوه . کۆمەله شیعیری تریشی بەپێویە بە ناوی
« ئافرەت » . بەلای ئەپزێزایە گەرەترین شت ئەوه یە زۆر ئیش بکات و
کەم بنووسی .

مار (۱)

وهرگيراني له نينگليزيهوه : حسام بهرنجی
شيعری : داڤيد هربرت لورهنس (۲)

له پوژنيکی گهلي گهرم ،
که له گهرمان جلی نووسنم له بهر بوو ،
ماري ، بو ناو خواردنهوه ،
هاته سهر چالآوه کهی من •

۲۶

x

۲۷

له قولایي دا ،

سيهري دازه پيش و زله کهی کاروب (۳)
بون و بهرامنيکی سهيري هه بوو ،
به خو به گوزهوه ژيردا چووم •
چاوه پروانی دهوي ،

دهبي پراوه ستم و چاوه پروان بم ،
چونکه نهو پيشی من هاتوته سهر ناوه که •
له دهره زی ديوارى - زهوى ،
له شوپيکی تاريک و خه مناک هاتوه •
له سهر لئوى تاته بهردى چالآوه که ،
زگه نهرم و سل و قاوه يه زهر دباوه کهی ،
به هتوانی ده جولاندهوه •

۲۸

x

۲۹

(1) The Literature of England London - "Snake" by:

قورگی خسته سهر بهردکهی ژیره وه ،
 لهو شوینهی چکچکهی ئاو ، به دلۆپی وردو پون ،
 له ناو بوڤیه دا دهاته خواری •
 به دمه سنوویه کهی ،
 واره واره دهستی به ئاو خواردنه وه کرد •
 به بی دهنگی ،
 به ناو پدووه پاسته کهی دا ده پوییه ناو له شه
 دریزو ئارمووشیه کهی •

x x x

به لئی ، پیشی من به کیکی تر هاتوته سهر چالاه کهم ،
 منیش وهك دووهم کهس ، چاوهروان ده کهم •

x x x

سهری له سهر ئاوه که بهرز کرده وه ،
 وهك جووجه له ، وهك جووجه لهی ئاوخوره وه ، بی باکانه ، تیم پاما ،
 ئینجا زمانی دووفلیقانهی له ژیر لیوی دهرهینا ،
 توز کالیک کهوته بیر کردنه وه •
 پاشان خوی چه مانده وه هه ندیکه تری خوارده وه •
 وهك زهوی قاره یه ، زیپینه ،
 له ریخۆله وه هه ناوی برژاوی زهوی دایه •
 پوژتیکی ته موز ، له سقلیه ، له گه ل دوو که لی ئیتنا (٤)
 پوژتیکی ته موز ، له سقلیه ، له گه ل دوو که لی ئیتنا (٤) دا
 دهنگی نه زمونه کانم پئی گوتم :
 ده بی بکوژری ؟
 چونکه ، له سقلیه دا ،
 ماری په شی عه به نووسی بی زیانن ،

به لام هی زهرد زهراوین •

x

x

x

دهنگه کانی ناخیشم گوتیان :

نه گهر پیاوبای ،

تیسستا دستت ددها داریک ،

دهتکوست و کوتایت پی دههینا •

به لام ده بی دان به خوم دا بنیم ،

گه لیکم خوش ویست ،

زور دلخوش بووم •

وهک میوان ، به هیواشی

پوی کرده چالاه کهم تا ناوی لی بخوانه وه •

پاشان به سهلامه نی ، به شینه یی ،

بی نه وهی سوپاسم بکا ، ده پرواو

ده گهر پته وه ، ناو هه ناوی سوتاوی زهوی •

x

x

x

نایا له ترسنوکیم بوو که نه ویرام بیکوزم ؟

نایا له گیلیمه که هینده له باره یه وه ده دوینم ؟

یا خود له چاکی خوم بوو ، که به به زه یه وه پیزم گرت ؟

به لی ههستم به و پیزلینانه کرد •

x

x

x

تیسستا نه وه ننگانه :

نه گهر ترسنوک نه بوای کوشتبووت !

x

x

x

پاستی ، من ده ترسام ، زوریش ده ترسام ،

به لام گیانی پیزلینایشم هه ره له به رسه نندن دا بوو ،

بۆيە يئويىسەنە لە دەردەوەي دەرگای نارىكى
شويته پەنھايە كانى زەوى دا
چاكەي مېواندارىم بېنئەو بەرچاۋ .

■ [x] x

تېرى خوار دەوە ،
جا ، وەك لە خەونا بېي ، وەك سەرخۆش ،
سەرى ھەلبېرى و زمانى دەرهيتايەو .
وەك شەو لەلەناو بۆشايى دا پەلى ھاوئىشېي
ئاواھا پەش بوو ،
لئوھ كانى خۆي دەلستەو .
وەك خوا چاوى لەم لاو لەولا دەگېرا ،
ھېچى لەناو ھەوادا نەدە كەوتە بەرچاۋ .
جا بە ھىواشى پووى وەرگېرا
بە ھىواشى ، زۆر بە ھىواشى ،
وەك ئەوى سى جار خەونى دېيى ،
لەشەخپە لەوانەيە كەي لە دوو خۆي پاكشاو
بە ديوارە تەما ھەلگەپاۋ بەرەو دەردەزكان خىشى .

x x x

كاتى سەرى لە كۆنە نرسناكە كە بردە زوورەو ،
بە كېو بېي دەنگى خىشى ،
بە ئاسانى شانە كانى جولان دەو ،
زىاتر چوۋ زوورەو .
جۆرە سامىكە ، جۆرە ناپەزايە كە ،
كە منى بەزاندو بۆ ناو كۆنە پەشە بەسامە كەي خىشى .

[x] x x

به کاوه خۆ بهره و تاریکایی پویشت و
به هیواشی لهشی له دوو خۆی پراکینشا •
به سهرم دا زال بوو •

تیسستا وا بستی خۆی وه رگیرا •
گۆزه کهم دانا ، چاوم گیرا ،
پارچه داریکم هه لگرتنه وه و تیم گرت ،
شلپهم لیوه هیناو به ئاوه کهم دادا •

* * *

وا بزانه به پیککا ،
به لام له پریکا زۆر جوان خۆی لول داد که پکهی
خوارد :

وهك برووسك گینگلی داو پویشت :
بو کونه پره شه کهی ،

بو دهره زوی لیوی زهوی پیش دیواره که
بو ئه و شوینهی ، نیوه پو ، له قرچهی گهرمادا ،
به سه رسامیه وه تیم پروانی •

* * *

به لام پاشان به کسه ز دلم بوی نیگهران بوو •
بیرم کرده وه کاریکی چه ند گهندو به دخوییه !
رقم له خۆم له دهنگه قیناویه کانی نه زموونو بهروه ردهی
مرویی خۆم بووه •

[x] ■ *

بیرم له ئهلباترۆس کرده وه •
ئاواته خوازم ، ماره کهم دوباره بگه پرتنه وه •

* * *

چونکه وه شاده تهوته بهرچاوم ،
 وهك شايه كي دهر به دهر كه له ئاواردهيي دا بزي ،
 له جيهاني زبره وه بي و تاجي نه بي ،
 ئيستاش ده بي تاجي له سهر بنرته وه .
 x x x

به هه مان شيوه ،
 بهختي خوم ، له گهژ به گزادهيي وون كرد .
 بهختي زيان .
 ئيستا نيازم وايه
 توبه بكم له شته گنده كان .

تېبيني وه رگير :

- (1) ئەم شيعره سالي 1923 نووسراوه . هونهری پۆمان و هونهری شيعری ههردوکیان لهم شيعره دا جيان بوتهوه .
- (2) د ه لوره نس : رومانئووسیکي ليهاتووو شاعيریکي سهركهوتوووی چهرخي خويه تي . سالي 1885 له خيسرائيكي کرێکار له دايك بووه له ته مه ني چل و چوار سالي دا کوچی دوايي کردوه .
- (3) کاروب : داریکي هه ميشه سهوزه ، بهره گه ی ده گرته ئاليكي ئازهل و جوړه دوشاويکيشی لی دهرده هينری .
- (4) ئيتنا : ناوی بوړ کانيکه .
- (5) ئه لياترۆس : قه ترهس مه ليكي گه وره به له دهر يادا ده ژي .

پۆڭى ناوه كهيم نووسى (1)

شيعرى : سپينسەر

وهرگيرانى له ئينگليزى يهوه : شيرين سهعيد رهحيم

پۆڭى نارو بهيم له سهر له نار نووسى ،

• بهلام شه پۆلك هات و سڤى يهوه .

جارى يكى تر به دهسته كهى تر نووسيم

بهلام شه پۆلكى نوند هات و

• نازاره كانى كردم به نيچيرى خوى .

كچه گوتى : تو مروڤىكى چرووكى :

چونكه خوپا ههول دهدهى

مروڤىكى نه مر له مروڤىكى مردوو

• دروست بكهى .

ئاخر من خوم حهزم لهم دواكه وتنهيه ،

• حهزم لى به ناوم وه كو زيرى بسڤتهوه .

گونم : وانا لى گهڤى

با شتى پووج له ناو خولدا بمرى ،

بهلام تو به مەشوورى دهڤى :

شيعرى من چا كه كانت نه مر ده كات و

• ناوى پيروزت له ئاسمان ده نووسى .

كه مهرگ هه موو دونيا ده به زىنى ،

خوشه ويه سيمان هه ر دهڤى و

• زيانمان نوڤى ده بتهوه .

(1) The Literature of England. ed. by: George K. Anderson. William E. Buckler and Mary Harris Veeder, 3rd ed, London, 1975, p. 215. (One day I wrote her name)

ههزاره‌ی سێ‌یه‌م^(١)

شیعری : نارۆن فیرجیلین
وه‌رگێرانی له ئینگلیزی‌یه‌وه : دلارام عه‌بدو‌لواحید

هه‌ر کاتێ بێر له (سه‌به‌ینێ) ده‌که‌مه‌وه
نارامی مرۆفانه ده‌بێ به‌ پابه‌ری بیره‌کانم ،
ده‌لیم : « له‌مه‌ودواش وه‌کو پێشان ،
دی مرۆف پر -هه‌م و خوشی ده‌بێ *
* * *

ده‌زانم ، دواپۆژ شیوه‌ شادی و
قولهای بی‌هه‌خی پێ‌یه ،
جا چۆن یه‌کێ ده‌چێته‌ ناو سانی دادی ،
ئاوا ده‌چمه‌ ناو هه‌زاره‌ی سێ‌یه‌م *
* * *

نازانم داخۆ زیانی ناوه‌وه‌م ،
زۆری ده‌وێ یان نه‌م *
نه‌ی زیان ، هه‌ر هه‌نده‌یه ، وه‌ک نیشتمانی یه‌ک ،
ناوم له‌ کتیی هه‌زاره‌ی سێ‌یه‌م تو‌مار بکه *
◆ ◆ ◆

چونکه‌ ته‌نیا نه‌و که‌سه
پێ داوێته‌ نه‌و هه‌زاره‌ی سێ‌یه‌مه
که‌ پێوستی به‌ هه‌موو هه‌مایه‌کی
ماوه‌ی هه‌زاره‌ی دوهم بووین *
◆

(1) SL. No. 6. 1980, p. 178.

دوو په خشانه شيعر

نووسينى ټوسكار وايلد

وهرگيراني له ټينگليزي يهوه : کهريم دهشته کی

۱ - خيرخواز

نات شهو بوو ، (ټه و) يش ته نيا بوو له
دووره وه سووره ی شارپلی خړی دی و بو لای چوو . ۱ له
شاره نه نریک بووه کوئی له زرم و هوړی شایی و قاقای پینه نینی به زم و
شادی و نارازو نه وای عوود بوو . له دهر وازه ی شاری دا ، دهر له وائیک
دهر له ی بو خسته سهر پشت .

خانویه لی مه پمړی دی ، پیش خانوه له به ته سنونده ی مه پمړی
تاجه گهل پازایوه وه . دهر وه و ژووره وه ی خانوه که چراوگی مازوو.
بوو . چوه زووره وه . به ناو هو لی نایقی سپی و به ردی جاسپه ردا
تپه پری که یشته ناو ندی هو لی به زمز شادی که نجیکی که و ته به رچاو
تاجی کولی سوواری له سهر بوو ، لوی به شهاب سوور ببوو له سهر
کورسی په کی ټه ر خه وانی دانیشتبوو . له پشته وه لی و مرسوپراو ده سستی
خسته سهر سان و گوتی : « ټه وه بو به م جوړه ده ژی ؟ »
که نجه که پرووی وهر گيرپراو ناسی په وه و وهرامی دایه وه : « من
نه خوشی دووزامم گرتبوو ، تو چاکت کردم هوه ، ټه گهر
وا نه بی چون بتریم ؟ »

له خانوه که دهر چوو ، که یشته سهر شه قام . پاش نه ختی په کیکی دی
دهم وچاوو قاتی بهری نارایش کرا بوو ، پیلایوکی مرواری له پی بوو ،

(1) The Works of Oscar Wild, Spring books, London, 1977. pp. 745-6.

گەنجى بە سېنەيى وەك پراوچى بە دوايەوۈ بوو ، پالتۇيەكى دوو پەنگى
لەبەر بوو ، ئافرەتەكە دەم وچاوى وەك ھى خواوۈند جواۋ بوو ،
گەنجەكەش شەھوۈتى لە چاۋ دەيارى ، بە تىزى كەوتە شوئىيان دەستى
خستە سەر شانى گەنجەكەۋ پىئى كوت : « ئەۋە بۇ بەم جۆرە سەيرى
ئەم ئافرەتە دەكەي ؟ »

گەنجەكە ناۋپى دايەوۈە ناسى يەوۈە نوتى : « من وەختى خۇي
كوپر بووم ، تۇ نرووسكايت پىئەخشىم ، ئەۋە نەبى تەماشى چ بكام ؟ »
پاىكردە پىشەوۈە ، جەلە نارائىش كراۋەكانى ئافرەتەكەى كىرتو
پىئى كوت : « چ پىئە ماۋە بىكرىت پىنگاى (تاوان) نەبى ؟ »

ئافرەتەكە ناۋپى دايەوۈە ناسى يەوۈە ، پىئەكەنى و گوتى : « تۇ بە
ئاوانە ئانت بورىم ، ئەم پىنگايش خۇشتىن پىنگايش ؟ »
لە شار چوۈ دەرەوۈە •

كە ئە شار چوۈ دەرەوۈە ، دىتى گەنجىك لە قەراغ پىئە دانىشتىبوو
دەگريا • نىئى چوۈ پىشەوۈە داۋەقزىكى درىزى پاكىشاۋ گوتى : « ئەۋە
بۇ دەگرى ؟ »

گەنجەكە تەماشى كردو ناسى يەوۈە ، وەرامى دايەوۈە گونى :
« من كاتى خۇي مردىبووم ، تۇ قىت كرمەوۈە ، ئەگەر نەگرىم چ بكام ؟ »

۲ - ياۋەر

كە نىرگز ھەلوۋەرى گۆمى ئارەزۈەكانى لە پەرداخە ئاۋىكىسى
شىرىنەوۈە بوو بە پەرداخە فرمىسكىكى سوپر • ئۆرىدەكان (۲) بە گرىانەوۈە
لە لىرەۋارەوۈە ھاتن ، بۇ ئەۋەى گۆرانى بۇ گۆمەكە بچىرنو خۇشى
پىئەدەن •

(۲) ئۆرىدە : ۆرە ابالندەيەكى ئەفسانەيى يە

که بییان گۆمه که له پهرداخه ئاوینگی شیرینه وه بوه به پهرداخه
فرمیسکینگی سویر • ناله سهوزه کانی نزی خویان وه راند • هاواریان
کردو به گۆمه که یان کوت : « ییمان سهیر بی به که بهم جۆره تاریت
داگرتوه و شین بو نیرگر ده که ی چونکه نیرگر زۆر جوان بوو ! »

ئۆریده کان وه رامیان دایه وه : « کهس ههیه له نو چاکتری بناسی ؟
هه موو جارێ به لای ئیمه دا تی ده په پری ، خۆی بو لای تو هه لده کورت ،
له پۆخ تو پالی ده دایه وه و ته ماشای ده کردی • له ئاویته ی ئاوی تو دا
ته ماشای جوانی خۆی ده کرد • »

گۆمه که وه رامی دانه وه : « من بۆیه نیرگزم خۆس ده ویرست
چونکه که له پۆخ من پالی ده دایه وه و ته ماشای ده کردم من جوانی
هه تا هه ایبهی خۆم له چاوی نه ودا ده دی • »

x x x

له ههولیر چهند شاعیر و چیرۆک نووسی لاو پارمو نووسینی خویان
کو کردو و ته وه ، خه ریکن (هاوده نگ) تان پیتشکیش ده کهن •

له ژیر چا په •••

گەشتىك بۆ دواروژ^(۱)

شيعرى : رەسوول رەزا

ومرگىترانى لە ئىنگىزى يەوۈ : خاتوو ھىوا مەھمەد عومەر

پەنجەردى (سېھىنى) م خستە سەرپىشت ،

خەلكم يىنى

بە مانك دەچوونە پىش ،

• بە سال دەچوونە پىش •

دەرياكان ،

روبارەكان ،

• پردى كۆلەكەي سنورىيان بەسەرەوۈ بوو •

پىئى بەيى گوندان ،

پىئى بەيى شاران ،

بە بەردى رەندىخانەكان

• سىكەپىژ كرابوو •

خەلكم دى ،

خەلكى سېي ،

خەلكى پەش ،

خەلكى زەرد ،

• تىدەپەپىن •

• من و تويش لە گەلياندا بووين •

• ھەموو بروايان بە مپۆ ھەبوو ،

(1) S. L. No. 1980 pp. 129-130.

به ئاواتهوه چاوه پئی (سبه یئیی) یان ده کرد ،
هاوارم کر- : (هۆ براینه !)
له وه لام دا ، ههزار دهنگ هاواری کرد :
« ها ، برا ! »
بئی ته رجومان ، به که یغی خۆمان ،
دواین و دواین و دواین ،
باوه پیمان به (سبه یئیی) هه زیندوو بوو ،
خه لک ده ناسم و نایاناسم ،
کوړو که چه کانم ، دایک و باو کم ،
ئاخۆ مرۆ ،
بئی پروا و دلسۆزی ده زی . . . ؟

گهل (۱)

شيعرى : په سوول پهزا

وهرگيراني له ئينگيزى په وه : نه • ب

نه گهر هموو فرميسكى گهل

به په كجار دهر بووربايه

تامى گردو پروباره كاني سوپر ده كرد ،

دوله كاني ده كرده گولى خوئ ،

بوئى كولانى ناخوش ده كرد •

نه گهر هموو خندهى گهل

به په كجار بنه قيايه وه

هموو خوئى و چاته يه كه يه كى ده گرت ،

پوژيكي نوئى له سهر نهم عه رده پهيدا ده بوو ،

زورداره كان له حسوودى يان شه قيان ده برد •

گهل !

مه زترين كوچهره ،

كه به ناو چاخه كان دا كوچو په وه ده كا •

وه كه عزياي ناو هه قايه تان ،

عه زيايه كى زن ، به لام نهرم و دمه مسو ،

به اهره و جاو يدانى پراده كشي و ،

به مليون پئ ،

(1) SL. No. 6. 1980. pp. 133.

به مليون چاو ،
به مليون پرو ،
ده پواته ينس •

* * *

هه رچي هه ستي بي بکړي ،
هه رچي بينري ،
هه رچي بيستري
ده بيتي •

زهين و بېر د وري بي بهي و سنووره •
زمانی ناسکي گدل ،
له شارو دهشت دا ده زرنگيته وه •
هه رچي خه وني پډوه بينن ،
هه رچي هه و لي بو بدن ،
ته نيا گدل ده تواني پتان به خشي •

فراوینیک^(۱)

نووسینی : سومرست مؤم
وهرگیرانی له ئینگیزی یهوه : عهتا محهمهه کهریم

بۆ بینینی شاتۆگهریهك چوو بووم ، له هۆله كه دا بینیم ئیشاره تیکێ
بۆ کردم و منیش پاش نه ختی به ددم ئیشاره ته كه یهوه چووم له ته نیشتی
دانیشتم • داویه کی زۆر بوو یه کترمان نه دی بوو • نه گهر یه کتی له وانهی
له نزیکیهوه دانیشتبوون ناوی نه هیتا بوابه زه حمهت بوو بیناسمهوه ؛
بهلام نهو بی زۆر باش ناسیهوه •

— ئی دنیا ! نهوه چه ند ساله یه کترمان نه دیوه • پۆز گار چه نه
زوو به سه ره ده چی • تازه كه سمان لاو نابینهوه • له بیرنه كه یه كه م جار
یه کترمان بینو داوات لی کردم فراوینیک بئکهوه بخۆین •
— له بیرمه •

بیست سأل له مه و بهر بوو ، نهو کاته له پاریس ده زیامو زوور تیکی
زۆر بچوو کم له گهره کی لاتن هه بوو كه ده تگوت گۆرستانه • به
تیکۆشان و داندوو بوو تیکی رۆر به حال نهو پارهم پی په یدا ده بوو كه
بتوانم پاریز گازی لهش و گیانی خۆمی پی بکه م •

نهویش کتییکی منی خۆیند بوه وهو پاش خۆیند نه وهی نامه یه کی
ده رباره ی کتیه که بۆ ناردم • منیش وه لآمی نامه که یم زایه وهو سو پاسم
کرد • پاش ماوه یه کی که م نامه یه کی تری گه یشت نووسی بووی که به
ته مایه له شاری پاریس بر واو چه ز ده کا ییش پۆیشن چاوی به من
بکه وی و قسم له گهل دا بکات • ماو که ی دیار بوو که تا پینچ شه مه مه ی

(1) Somerset Maugham, Collected Short stories.

دادی له پاریس ده میشته وه . به یانیاں له (نوکسه مپورگ) به سه ری
ده بریدو ئاره زووی خوی پشمان دا بوو که له (فویوتس) پیکه وه فراوینک
بخوین .

فویوتس چیشته خانه یه کی وا بوو که نه داسه کانی نه نجوومه نی
نیستمانی هه پره نی لئی داده نیشن . قهت به خه یالم دا نه ده هات پوژی
له پوژان بنوانم سهر به و چیشته خانه یه دا بکه م . به لام له بهر نه وه ی نه و
ده مه لاو بووم ناچار بووم بچم ، نه مه ده توانی داوای ئافره تی پهت
بکه مه وه . هه ندی پیاو هه ن - په نگه خویشم وا بم - تا پیر نه بن ناتوانن
داوای ئافره تان پهت بکه نه وه .

هه شتا فپه نک ی زپرم ماوه تا سه ری مانگ . خواردنیکی مام ناوه ندی
پازده فپه نک زیاتری تی ناچی . نه گهر ماوه ی دوو ههفته قاوه نه خو مه وه
په نگه به نه واوی به شم بکات .

به نامه یه ک وه لامی هاو پر بکه مم دایه وه و پیم پراگه یاندا که پوژی پیچ
شه مه سه عات دوازده و نیوی نیوه پو نه چیشته خانه ی فویوتس ده یینم .
هینده گه نج نه بوو که به بیری من داها بوو ، به لام وه ک نه وه ی
خوی له ناخه وه سه رنجکیش ابی دیمه نی کاری له ده روونی پیاو ده کرده
ئافره تیکی چل سالی بوو (ته مه نی جوانی بوو به لام نه ک وه کوه
یه کیکی وا که له یه که م سه رنجه وه ههستی مرؤف پاده کیشی و سوژی
ده جو شینی) . دانه سپی و گوره و یه کسانه کانی سه رنجیان پراکیشام .
ئافره تیکی زور بلتی بوو ، ئاره زووی لئی بوو له باره ی منه وه بدوی ، میش
گویم بو نسل کردبوو .

که امته ی خواردنه که یان هینا هه ر سه رم سوپما ؛ چونکه نرخسی

خواردنه كان زور له وه زياتر بوون كه من بېرم لى كردبوه وه • بهلام
تهو دنيای كردم ، گوتى :

— من نيوه پروان هيچ ناخوم •

منيش به ريزه وه وه لامم دايه وه :

— چون شتى وا ده بى ؟

— له يهك شت رياتر ناخوم • تم رمانه خه لك زورخور بسووين !
ته گهر هه بى ماسيه لى بچكوله دهخوم ، (سالمون)^(۲) يان هه بى باشه
بهلام وهختى سالمون نيه وه له لسته كوش دا نيه •

له خزمه تكار (گارسون) ه كه م پرسي داخو هه يانه يان نا •

— به لى سالمونى جوانمان هه يه • هه ر ئيسنا گه شت • نوبه ر هى
ته مساله •

داوام لى كرد سالمون بو ميوانه كه م بينى • ته و يش

پرسي داخو تا سالمون بى ده گات ثاره زوروى له چتر نيه ؟

— نه خبر ، نيوه پروان يهك شت زياتر ناخوم به لام ته گهر كافيار^(۳)
هه بى خراب نيه •

توزى دلم داخوريا ؟ ده مزانى نه توانام دا نيه داواى كافيارى بو
بكه م • ناچار به خزمه تكاره كه م گوت كافيارى بو بينى و بوخو ايش—
هه ر زاترين خواردنى سه ر لسته كه م داوا كرد ، داواى گوشتى برزاوم
كرد • گونى : وا بزاتم گوشت خواردن باش نيه • پاس خواردى
قورسى وهك گوشتى برزاو چون تواناي ئيش كردنت ده مينى •

(۲) سالمون جوره ماسيه كه •

(۳) كافيار : جوره ماسيه كى وردى ووشكراوه و خوئى كراوه •

—بارى گەدەم گران ناکەم • چەندەم بۇ خورا ھەر ئەمەندە دەخۆم
ئىنجا ھاتە سەر باسى خواردنەوۋە گوتى :

— نيوە پروان قەت ناخۆمەوۋە •

خىراگونم مېشى قەت ناخۆمەوۋە •

بەلام ۋەك ئەوۋى من ھەر قسەيشم نە كرىدىي لەسەر قسە كانى
پرۇيشت و گوتى : تەنيا ئارقى سېي دەخۆمەوۋە • ئارقى سېي فەپرەنسى
زۆر خۆشەو بۇ ھەزمىش باشە •

مېشى بە نيازى پاكى ميواندرىەوۋە ، بەلام زۆر بە مكوپى ئا ، لىم
پرسى : ھەزرت لە چىھ ؟

بە زەردەخەنەيەكەوۋە سەيرى كرىم و دانە سېيە كانى برىسكەنەوۋە
گوتى :

— دختۆرەكەم ھەموو جۆرە خواردنەوۋەيەكى لى قەدەغە كرىدوم تەنيا
شامپانيا نەيى •

ھەسنىم كرىد پەنگم تىكچوو • يو بوتلم داوا كرىد • بىرم كەوتەوۋە
كە دختۆر خواردنەوۋەي شامپانياي لى قەدەغە كرىدوم •

پرسى : كەواتە چى دەخۆيتەوۋە ؟

ووتىم : ئا •

كافيارەكەي خوارىد ، سالۆنەكەي خوارىد ، بە شادومانىەوۋە باسى
ئەدەب و ھونەر و مۇسقىي دە كرىد بەلام من بىرم ھەر لاي لىستەكە بسو ،
ئاخۆ دەيى چىترمان بۇ يىنى • كە گۆشتى برزاو بۇ من ھات ، بە دلتىايەوۋە
پرووى تى كرىد و گوتى :

— ديارە پموشتت وايە نيوە پروان شى قورس بىخۆبت • دلتىام شتى
وا ھەلەيە ، بۇ وەكو من ناكەي تەنيا يەك شت نجوى ؟

دلنيام له ئيسستا باشت دهبیت •

ووتتم : ئيتروا ده كه م •

كه خزمه تكاره كه به خوئي و به لسته كه يه وه هات ، به بي هيزيه كه وه
ئيشاره تي بو ترد : نا ، نا ، من نيوه پروان هيچ ناخوم ، له يهك پاروو
زياترم ناوي توذي لهو (ئسپه ره جاس) زلانه زياتر هيچم پي ناخوري •
ئه گهر له باريس برؤوم وهنديكي له گهل خوم نه بهم قهت داخم ناچي •

دل م داخوزيا • له بازار ديومه ، ددزانه چهند گرانه ، كه چاوم
پي ده كهوت دهم ناوي ده كرد به لام خوراكي من نه بوو •

له خزمه تكاره كه م پرسى : خانم ده يه وي بزاني لهو (ئسپه ره جاس) •
گه ورانه تان هه يه • هه ول م دا به هه موو توانايه كه وه وا ايكه م بلتي نسه •
به يي كه نينيكي ناسكه وه دلنياي كردم كه هي زور گه وره و زور جوانو
زور نو بيان هه يه كه هه ر چه ز ده كه ي ته ماشايان بكه ي •

ميوانه كه م گوتي : هه ر چه نده برسيش نيم به لام نه گهر پي خوشه
قه ي ناكا با ههنديكي بيتي •
ميش داوام كرد بوي بيتي •

— تو خوت نانه وي ؟

— نه خير ، من قهت نه سپه ره جاس ناخوم •

— ده زانم چه زي لي ناكا ، تو به خواردني گوشتي برژاو ئيشتيهات
ده گيرتي •

چاوه پي بووين ئسپه ره جاس بي • ترسه لي نيشتم بوو ، بيرم له وه

(٤) ئسپه ره جاس : جوړه سه وزه يه كم ي زور به نرخه له چيشته خانه
گه وره و به ناو بانگه كان ده فروشري •

نەدە کردەووە چەند پارە بێلمەووە بۆ ئەوێ تا سەری مانگ بەشم بکا ، ھەر
خواخوام بوو پارە کەم حسابی خواردنە کە دەربیتی •

ئەگەر پارە کەم دە فرەنک کەم بەنا شەرمەزار دەبم ، ئیدی ناچار
بووم داوام لە میوانە کەم کە شتی وام پێ ناکرێ • دەزانم چەندم پێو
ئەگەر حسابە کە لە پارە کەم زیاتر بێ ئەوا بە پەشو کاوی دەست لە
گیرفانە کانم دە گیرم و ھاوار دە کەم دەبم گەرمیانان برپووم • بێ گومان
ئەگەر ئەویش بای حسابە کە پارە پێ نەبێ ھەلۆستە کە زۆر ناخۆش
دەبێ • ھەر ھێندەم بۆ دەمیتێووە کە کاتر میرد کەم لە جیاتی حیسابە کە
بەخەمە سەر مێزو بێم دوایی دیمەووە پارە کە ددەم •

دیار بوو ئەسپەرە جاس زۆر گەورە و خۆش و بەتاو بوو ، ئەو پارووە
زلانەئە بەتەمەووە لوول دەداو بە گەرووی دا دەچوو خوارێ منیش ھەر
سەیرم دە کرد • باسی درامای بەلکانم بۆ دە کرد • کە لێ بوووە ، گوتم :

— قاوہ ؟

— بەلێ ، تەنیا ئایسکریم و قاوہ •

تازە نیشە کە ھاتووە ، چ دەبێ با بێ ، ئیدی بۆ خۆم قاوہ و بۆ ئەویش
ئایسکریم و قاوہ داوا کرد •
بە دەم خواردنی ئایسکریمەووە گوتم :

— دەزانێ نستی ھەبە تەراو باوەریم پێ ھەبە : پێویستە ھەندێ کەس
لە خواردنی خۆیان کەم بکەنەووە بۆ ئەوێ ھەندیکێ دی زیاتر بخۆن •
بە بێ ھیزیە کەووە لێم پرسی :

— ھیشنا برسیتە ؟

— نە ، نەخیر ، برسیم نە • چاوت لێئە زیوہ پروان ھیچم پێ ناخوری •

بەيانان كۆپىيى تاۋە دىۋاي ئەۋە شىۋى ئۆۋارە • بەلام نىۋەپوان لەيىتە
شت زياتر ناخۆم ••• ھىي ••• قىسە بۇ تۆ دەكەم !

— ئ ••• ئا ••• بەلى ئى ، كۆنم لىتە !

• چاۋەزنى قاۋەمان دەكرد كە شىئى خراپمان بەسەر ھات •
خزمەتكارە كە سەبەتەيەكى پىر قۆخى بەدەستەۋە بوۋو پىكەنىنىكى
دەستكردى بەدەم و چاۋەۋە بوۋ بەرە و پرومان ھات • قۆخەكان پەنگيان
زۆر جوان بوۋ ۋەك دىمەنە سىروشتىەكانى ئىتالىا سەرنجكىش بوۋن •
بەلام ۋەرز ۋەرزى قۆخ نىە ، جابزانە دەبى چەند گران بن !

مىۋانەكەم ، كە خەرىكى قىسە بوۋ ، دەستى دايە قۆخىك و گوتى :

— چاۋت لىتە گەدەى خۆت بە گۆشت پىر كىردۆتەۋە ھىچت
پى ناخورى بەلام دىتت من خواردنىكى سوۋكەم خوارد بۇيە تام لەم
قۆخەش رەدەگرم •

لىتەى حىسابەكە ھات • كە بارەكەم دا سەيرم كىرد لە بەشى بەخشىش
زىاترم پى نەماۋەۋ خىستە سەپ مېزەكە • چاۋى پىرپە ئەۋ سى فرەنكەى
بۇ خزمەتكارەكە خىستەنە سەپ مېزەكە ، دەمرانى لە دلى خۆى دا بە
پەزىلەم تى دەگا ، بەلام كە لە چىشتخانە دەرجووم يەك پوولم لە گىرفاندا
نەبوۋ ، زۆرىشى ماۋو بۇ سەرى مانگ • كە دەستى يەكترىمان گۆشى ،
گوتى :

— ۋەكو من بىكە ، نىۋەپوان لە يەك شت زىاسر مەخۆ •
مىش بە توۋپەبى ۋەلام دايەۋە :

— لە ۋەش باشتى دەكەم ، شەۋىش ھىچ ناخۆم •

— پىۋىكى سەيرى ھا !

به دلخوشيه وه وای گوت و خوئی هه لدا به ناو عاره بانه یه کی کری .
— پیاوینکی سهیری ها !
به لام تولهی منی لئی بوه وه ، من خوم توله سین نیم ، به لام خوا هه قی .
منی لئی کر نه وه ، نه نجام به خیری من گه پرا ، چونکه نه مپرو که ته ماشای
ده که ی کیشمی بیست و یدک (ستون) ی^(۵) ته واوه .

(۵) ستون : یه که یه کی کیشه . هه ستونیک نزیکه ی ۱۴ پاوه ند یان
۶۳۶ کیلوگرامه .

به فر ده بارپته سهر خاکی چین^(۱)

شعیری : نای کینگ
وهرگیرانی له ئینگلیزی به وه : سه باحی مه لا

به فر ده بارپته سهر خاکی چین ،
سهرمایش ئابلوقه ی چین ده دا •

(با) وهك بیریزنیکی به پرتو بۆله ،
وا له دواوه دئی ،
چرنۆ که کانی ده کانه وه
• نه وه ی به بهرده می دا پروا جلی ده پچرئی •
ووشه کانی به فهد زه مین کۆنن ،
بهرده وام بۆله بۆلیه تی ،
له دارستانه کانه وه ،
گالسمکه کان داژوا ،
وا جوتیاره کانی چین دین ،
ته پله ی فهروه یان له سه به ،
به ره نگاری به فر ده بن •••
— ده یانه وی بۆ کوئی بچن ؟

پیت ده ئیم ،
منیش جوتیاریم ،
له پرووی قه له شاون ،

(۱) ئەم شیعەرە لە گۆفاریکی (ئەدەبی چینی) کراوەتە کوردی •

که نازار فولی کردو ،
هست ده کم ،
زور به جوانی ،
هست به ساله ناخوشه کانی
• زیانی خه لکی دهشت ده کم
نه خیر من له تو داجوشترم
• له ناو پروباری زیان پاکشوم
شه پۆلی ناره سات ،
• زور جار تقوومی کردوم
به شی زوری ته مه نی کرانه های گه نجیم ،
• له سوورانه وهو کونجی به ندیخانه به پئی کرد
زیانی منیش وهک هی تو
• به فیروچوو
به فر دم بارینه سهر خاکی چین ،
سهرمایش نابنوفه ی چین ده دا

له شهویکی به فرانباردا ،
به دریزایی پروبار ،
چرایه کی نهوت له ناو به له میکی پرهش ،
• له سهره خو پرت پرت ده کا
نهو نافرته کئی به ،
سهری بهرز کردوته وهو به برامبه ر چرا که دانیشتهوه ؟

ناخ ، تو ،
نهی نافرته تی گه نجو پرووته له و پس

ئاخۇ لەبەر ئەۋەتە
داكىر كەر ماله كەرم و گۈرپە كەتپان سوتاند ؟
ئاخۇ شەۋىنكى ۋەك ئەم شەۋە بوو
قەلای مىردت لە كىس چوو
نازارى ترسى مەرگى دە كىشاو
بە قەمەى دوزمن زەليل بوو •

x x x x

لە شەۋىنكى ساردى ۋەك ئەم شەۋە ،
زۆر پىرە - ايك
ۋەك نامۇ
خۇيان لە خانووى خەنك حەشار دابوو ،
نە ياندى زانى •

چەرخى (سەينى) ،
بۇ كۆي پاياندى پىچى •••
پىنگاكانى جىن
زۆر سەخت و قوراپوين •

x x x x

بەفر دە بارىنە سەر خاكى جىن ،
سەرمايش ئابلوقەى جىن دەدا •

x x x x

بە درىزابى شەۋ ،
بە پانايى دەشتى بەفرىن ،
ئاگرى شەپ بەسەر خاكدا دەبارى ،
لەو خاكەدا ،
پەنجەرىكى زۆر كە مالان بۆلەۋەر ھىتابوو ،

مالا تەن، يان لە كەيس چوو ،

خا تە بە پە تە يان لە كەيس چوو •

ھەروە ،

لە پارپەروى پەسى نا ئومىدى كۆبەوونەو •

- ۱ - نى بىسى ،

دەستى لە رو ئى بو ئاسمان بەرز دە كەردەو •

داواى بەزەبى دە كەرد •

x x x x

ئىش و ئازارى چىن ،

بەقەد ئەم شەو بەزىنە دوورو دەرئە •

x x x x

بەز دەبارىتە سەر خا كى چىن ،

سەرمايش نابلوقەى چىن دەدا •

x x x x

اخ وولانى چىن ،

ئاخو دىرە لاوازە تانم دەتوانن ،

لەم شەو بى چرايەدا ،

تۆزى گەردىت پى بەخشن •

خۇپراگرتن (۱)

شىخى سەعدى

وەرگىرانى لە فارسى يەوہ : نىعمەت عەبدوللا

- دوو دەرویشى خورپاسانى يەكديگر بوون و پىكەوہ چوونہ سەفەر •
- يەكيان لەپرو لاواز بوو ؛ ھەر يە دوو شەو جار يىك ناننى دەخوارد •
- ئەويدىكەيان بەھىزو قەلەو بوو ؛ پوژى سى جار ناننى دەخوارد •

پىيان كەوتە شار يىك و بە تاوانى سىخوپرى گىران و ھەردوو كيان
لە زوور يىك بەندكران • تەنيا خۇليان دەدانى بىخۇن •

پاش دوو ھەفتە دەر كەوت بى گوناھن بەلام ئەوہى بەھىزو قەلەو
مردو ئەوہى لەپرو لاواز زيا • خەلك سەريان لەم كارە سووپما •
حاكىمىك گوتى :

دەتوانى بە ئاسانى ئەم دوانە لىك جودا بىكەيتەوہ • لەم دوانە -
ئەوہى زورخۇر بەرگەى بى نەوايى نەگرت و تى چوو ، ئەوہى كەمخۇر
سەبرى گرت و خۇى پراگرت و تى نەچوو :

كەسى خۇپرسكى با كەمخۇرى بى

تووشى ھەزاران پىي كىلى بى

(۱) ئەم چىرۆكە لە كلىيات سەعدى ل ۱۹۲ كراوہ بە كوردى • لە بەشىسى
چوارەمى نەدەبى بىگاناننىش كاك نىعمەت دوو چىرۆكى بلاو
كردبوہوہ ، ھەردوو كيان ھى (سەعدى) نو لە كلىياتە كەى
وەرگىراون - ببورن كە ئىشارەتى بۆ نەكرا بوو •

هه ناسه تهنگ و بيداريش نابي
گهر نوري سه برو هيمني لابي
به لام نهوسن و قهله و كووم بن
له گهل نهو كهسه ده بن به دوزمن
كاتي نه تهنگي هاته بريگهي نهو
له برساهه مري چاو نايته خهو

x x x

تييني :

زورمان هولداهه نه ي چاپي تي به كهوي - خوژگه نومان ده چووه
سه ر - به داخه وه نه بهر نه وه ي هه نديك له حه رفه كاني نه م چاپخانه ي - ه
خوراون به چاكي ناخويندري نه وه وه هه نديك هه له ش له ده ست ده رچون ،
بمانبوورن :

(نه ٠ ب)

پڙيازه کاني په خنه ي ټه ده بي (۱)

وه لامي ټه رستو (۲)

نور سيني : ديفيد داچس
وه کيراني نه سينکيزي يسه . ميکمان حبيب

گرتي ټه فلاووني ، له لايه ټه وه گرتي ميټايزيدنه پراټيکه گانه -
ده او ده و ټه وه ي ده ټه ياند نه ټه فلاوون خوي نازي ناوه (نيشه ي نيوان
شيعرو ټه لسه نه) . نه لايه ټي تریشه وه بابه ټيکي سهرنجيشي
پراټمانيدنه گانه نه به لاي ټه وانوه هدر چالاټيکه پراسته وخو به
مه به سټيکي واعي و بهرچاويه وه نه به سټراپټه وه ، ناته واوه . جا بو
چاره سهر گرتي پراسته قينه ي گرتي ټه فلاووني ، ده بي ټه هدر دوو
پوه ي مه سه له نه په چاو بله ين .
پووټ گرتنه وه به چا گرتنه وه .

ټه رستو سروشت و خاسيه ته چا گره وه کاني ټه ده بي خه يالسي
ده ست نيشان گرتوه به لاي ټه وه وه ټه ده ب بابه ټيکي پراست و به پيزو
سوود به خسه (نهک وه ټه فلاوون که به بابه ټيکي بي نرخ و زيان به خس و
دوو له پراستي ده زانيت) . ټه رستو پڙيازيکي تاپه ت و چاواز له پڙيازي
ټه فلاووني هه بوو - له پڙياره که ي دا داواي چا گرتنه وه ي جـوره
ټه ده يه چاوازه کان ده کات بو ده رخستي لايه ني ويکچوون و ويک
نه چوونيان . بو ټه مه به سته ش ټه رستو گرتي کوپره ي گه لي به شسي

(1) David Daiches, Critical Approches to Literature.

(۲) ټه مه پارچه يه که له به شي دوهمي کټيبه که ي داچس و پارچه يه که ي
به شي يه که ي کټيبه که ناوي (گرتي ټه فلاووني) يه .
کراوه ته کوردي و له به شي يه که ي (ټه ده بي بيگانان)
بلاو کراوه ته وه .

ئەدەبىي گىرىڭكى كىردۆتەۋە كە لە روۋى گىرىڭسەۋە پەيۋەندىيان بە
باسكەدانەۋە كەمەۋ تەنیا ئەۋ بىرورپاۋ تىپىنئانە نەبى كە دەربارەى ئەدەبىي
خەيالى بە گىشى و جۆرە تايپەتپەكانى ئەدەب بە تايپەتپە دەرى پىرپىون و
سروشت و نەرمان و سوۋدى ئەدەبىي خەيالى پون دە كەنەۋە •

ئەرسنۆ ئەم جياۋازىبەى لەسەر پىنچىنەى جۆرە جياۋازەكانى ئەدەب
كردوۋە كە شارەزايان بوۋ • پىيازەكەى ، كە بە مەبەستى ديار كىردى
خاسىت و جياكەرەۋەكانى ئەدەب كىردبوۋنى ، دياردەبەكى تاقىكارى و
تىپىنكارى يوۋ • كارى ئەپرەستۆش كارىكى وجودى بوۋ ؛ دەپەۋىست
پەردە لە پوۋى ئەۋ پىرسىارە ھەلداتەۋە كە لە راستى دا ئەدەب چىە ؟ نەك
ۋەسەف كىردى ئەدەب و چۆنەتپە ، كە بە پىرسىارىكى كۆن و پىۋانەپى
دەزانى • ئەرسنۆ ۋەسەف ئەدەب دە كات نەك ياساى چەسپاۋى بوۋ دابىئى ؛
بەلام ۋەسەف كىردنەكەى بە جۆرىكى ۋا داپىستوۋە نە لىكەدانەۋەى
سروشتى ئەدەب ۋە ئەر كەكانى دەخۋازىت و سوۋدىشى لە ئاكامى
لىكەدانەۋەى نەركەكانى دەردەكەۋىت • بەلاى ئەرسنۆۋە ، شىعر بە
ھەموۋ جۆرەكانەۋە - ترازىدى و كۆمىدى و داستانەشىعر و شىعىرى
تاتىقى - كە لە ئەدەبىي كىرىكى دا پىنپوۋنى ، بە چاولىكەرى -
لاساى كىردنەۋە و دەستدەكەۋەن • نوۋسەرىش بوۋ ھەپە بە ھۆى
بەكارەتپاننى مەبەست و ئامرازى جياۋازەۋە ، پوۋ جياۋازەكانى بارىكى
خەيالى يان راستەقانى دوپات بىكەتەۋە • جۆرەكانى شىعىرىش - مەبەست
ئەۋ جۆرانەپە كە باس كران - بە پى پىگا يان ئامرازى دوپات
كىردنەۋە كە ھەرۋەھا بە پى چۆنەتپە ۋەدەست ھىنانى ئەم دوپات
كىردنەۋەپە (يىن پراگورپىنەۋە ، يان بەرجەستە كىردن ، يان نواندن) و
خودى ئەۋ بابەتەى چارەسەرى دەكات ، جا چ لە جىھانى خەيال دا بى و
چ لە جىھانى راستەقىنە ، لىك جودا دە كىرنەۋە •

بی گومان جیاوازی نیوان وینه کیش و شاعیر له نامر از دایه - یه که میان
 پهنگ و شیوه به کار دینی ، دوهم ووشه ی پر ماناو به بهلگه و کیش و
 ناوازدار به کار دههینی . به ناشکرایش جیاوازی چۆنیه نی به کارهینانی
 زمان له هه موو به شه کانی نووسینی نه ده بی دا له نووسه ریکه وه . بو
 نووسه ریکه بر ده گوپی . نه رستو نه وه ده خاته پروو که له سه رده می
 نه ودا ده سه وازه یه کی وه ها لایه ق نه بوه که بدریته پال پربازه جیاوازه کانی
 به کارهینانی زمان چ په خشان بی و چ شاعر ، یان به واتایه کی تر
 دهسته وازه یه کی وا که مانای ووشه ی (نه ده ب) ی نه مرؤ بگه یه نی .
 گومانیشی تیدا نیه که کیشی شاعر تاکه جیاکه وه ی شاعر نیه ؛ چونکه
 له سه رده می گریکی کون دا ، زانستی پزیشک و نامیلکه زانستیه کانیش
 به شاعر ده نووسرانه وه .

نه رسو ده پیژنی : « دهسته وازه به کی وا نیه که و له لایه که وه
 له گه ل لاسایی کردنه وه کانی (سوفرون - sophron) (زارنارکوس -
 Xarnarkus) (که به شاعر نووسراونه ته وه - و) و دیالوگه کانی
 سوکرات (که به په خشان نووسراونه ته وه - و) بگونجی و له
 لایه کی تریشمه وه له گه ل لاسایی کردنه وه شاعر یه کان بگونجی له سه ر
 کیشی نایامبی و ئیلیزی و هه ر کیشیکی بر بن . خه لکیش ناوی
 (داهینه ر) یان (شاعیر) ده ده نه پال نووسه ری نه م شاعرانه و له باره ی
 شاعیری ئیلیزی و مه لحه می (که ده کاته کیشی دوازه برپه گه - و)
 ده دوین . به مه وه ش نه ک لاسای کردنه وه ی شاعیره که به لکو شاعیره کی
 خوی ده یخاته نه م قالمه وه . ته نانه ت نه گه ر لاسایی کردنه وه له زانستی
 پزیشکایه تی و زانسته سروشتیه کانی تریش به شاعر بنووسرایه نه و ناوی
 شاعیر یان ده دایه پال نووسه ره کانیا ن . جا بو یه نووسینه کانی (هومر -
 Homer) و (ئیمیدو کلس - Empedocles) - که فه یله سوفتیک

سهدهی پینجی پش زاینه و بیروپا فلهسهفی و ناینه کانی به ش—سیرو
لهسه کیشی دوازه برکه داپشته — هیچ پوخساری ویکچوونیان نه
ته نیا نهوه به بی که هردووکیان کیشی ش—سیریان به کارهیناوه و
به ره مه که یان به شاعر داندراوه • به لام باشتر وایه به یه که میان بگوتری
(شاعر) و به دوه میان گوتری (فیزیکناس) •

نه گهر بیت و شاعر هونه ری لاساگردنهوه و دوپات کردنهوه بیت ،
مه بهستی لاساگردنهوش نهوه بی که مروف شتی جی بدجی بکات یان
نه کئی پاپه پینی نهوا ده توانین ، شاعر به پی جوری نهو که سانه جی
بکهینهوه که ده نیوینی یان نهوه چاکرن که له راستی نهوه یه و بهرچاوه
یان لهوان که مترن یان وه کو یه ک وان • نووسه ره هیه ده توانی
که ره کتری پایه بهرزو پالنهوان دروست بکات ، نووسه ره هیه
ده توانی به شیوهی پرخندو کالته جاپی کاره خراپه کانی مروف بخانه
پوو ، نووسه ری تر هیه ده توانی مروفی ناسایی دروست بکا که نه
پایه بهرزتر بی و نه بی ترختر بی له پادهی ناسایی •

شاعر بوی هیه چیر و کیک به شیوهی گیرانهوهی سهردی یان
به هوی ناخوتن و گفتوگوی که ره کتر — وه کو هومه دهیکا — یان له
زمانی که سی سینه مهوه بگپینهوه • وایش ده بی که چیر و که که به
شیوهی کی دارمی ، بی به کارهینانی که سی سینه مه ، بگپینهوه •

نه مهش نهو سی پپازیه که نه رستو ، له سهره تای دهست
پی کردنی چاولیکه ره یه کانی دا ، دهستیشانی کردوون و جوره کانی
هونه ری لاساگردنهوه به پی نامرازو بابه تی لاساگردنهوه و پپیازی
تازوو کردنی نامرازه که لیک جیا ده کانهوه • ده توانین بلین ته مانه
(نامرازو بابهت و ته کسینک) ی لاساگردنهوه کهن • بو نمونه ،
کومیدیا له پووی بابهت نهوه له ترازیدی جودایه • ترازیدی مامه له له گهل

مرۆفی پایه زو (باشتر) - مه بهست مانا سه ریشتی نه ،
 قوول و به پیزه که یه تی - ده کات نه که مرۆفی
 نر خکه مه کانی سروشتی مرۆف ده کاته بایهت
 (خرایتر) له و سروشتهی مرۆف له ژیا نی پوژانهی دا
 شیعی پالنه وائیتی ، له م پوانگه یه وه ، به نراژیدی ده چن
 نه که له بایهت جیاوازن) • شیعی گالته جارپی و په خنه سازیش به لومیدیا
 • ده چن

نه رسو ماوه یه کی زووری به بیر کردنه وه و هه لسه نگاندنی نوانای
 لاسا کردنه وه و دوپات کردنه وهی مرۆف به سهه بر د تا له تاکام دا
 گه یشته لیکدانه وه یه کی دورودریژو پر پستی تراژیدی و له گه ل سروشتی
 نه ده بی خه یالی دا که وه کیشه یه کی قوول و به مه وهش گرفتنی نه فلاتوونی
 ناوه زوو کردنه وه •

بهشی شه شه می نه ده بی بیگانان

بو نه م شانۆ گه ری یانه ته رخا ن کراوه :

- پیره ژنی هه ژار : ده بلیو • بی • بیتهس •
- نه و که سه ی گوئی به تی ، نه و که سه ی گوئی نه : م • کاریار •
- گوزه رمای په وان پاک کردنه وه : ده بلیو • بی • بیتهس •
- نافر ته تکی گه وه ره پووش : نو سکار وایلد •
- یوبیل : چیخه ف •
- سو راغ کردنی کورسی یه ک : ناه چیان •

رقم الایداع فی المکتبه الوطنیه ببغداد ۱۳۱۷ لسنة ۱۹۸۳

(٦) سٲ

ادب الأ؁انب
ال؁زاء ال؁امس
باشراف
عزیز ؁هردی

FOREIGN LITERATURE

Vol. V

edited by:

AZIZ GARDI

Baghdad, 1983

نرخى معكلك